

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPERJAMES FERBEREC Editor
Henderson 0628 Cleveland, Ohio
6117 St. Clair Ave.
Published daily except Sundays and HolidaysNAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3cSUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months.
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3, 1879.

83 No. 254 Thur., Oct. 29, 1942

Priporočamo kongresnika Younga

Državlani države Ohio bodo morali med drugimi kandidati tudi izbrati enega izmed obeh kongresnikov, ki bo zastopal vso državo Ohio. Poleg tega, da ima vsak kongresnik okraj po enega zastopnika, bo pa eden še, kot pravimo "at-large," ki bo zastopal vso državo. Dozdaj smo imeli dva taka kongresnika, Younga in Benderja, letos bo pa eden odpadel. Ker sta oba kandidata za ponovno izvolitev, bomo morali pač enega poslati v pokoj in ta naj bo gotovo kongresnik George Bender.

Dočim je kongresnik Bender glasoval dobesedno proti vsakemu priporočilu predsednika Roosevelta, ni bil kongresnik Stephen M. Young morda kaka šampiljka, ki bi glasoval po stranki, ampak je glasoval po tem, kot je videl najbolj koristno za deželo.

Naši čitatelji so imeli priliko spoznati kongresnika Younga po člankih, ki smo jih priobčevali na tem mestu. Iz njih ste lahko spoznali, da je Mr. Young mož, ki mu je zlasti pri srcu naša armada. Priporočal je izboljšave in kritiziral je neustrašeno vse nedostatke. Že davno prej, predno je kongres začel z debato za večjo plačo vojakom, jo je priporočal Young, ki se je bridko pritoževal, kako slabo da so plačani naši vojaki sorazmerno z vojniki v Angliji, v Avstraliji ali na Novi Zelandiji.

Kongresnik Young se ni bal kritizirati uradnih vojaških šimelnov v Washingtonu, ampak jim je v obraz povedal, kje ne delajo prav. Dasi je kongresnik Young zvest podpornik Rooseveltovih idej, pa se ni bal glasovati proti, ako je bil prepričan, da ima on prav.

Mož, ki stoji na lastnih nogah in ki ima v mislih samo koristi dežele, zasluži, da je v kongresu, takega moža potrebujemo v poslanski zbornici.

Našim državljanom širom države Ohio toplo priporočamo, da glasujejo za **STEPHEN M. YOUNG**-a za kongresnika "at-large" pri volitvah 3. novembra.

Willkie je dobro povedal

Ko smo oni večer poslušali na radiju Wendell L. Willkie-a, ki je poročal o svojih vtisih, ki jih je dobil na obisku v Afriki, Perziji, Rusiji in Kitajski, se nam je zdelo, da govori res pravi Amerikanec ameriškega narodu, iz oči v oči, brez olepšavanja in brez pretiravanja, kot zna to povedati samo pravi Amerikanec, ki se v polnem zaveda svoje ameriške demokracije.

Povečal je, kako je našel vsepovsod znake gorkega prijateljstva do Zed. držav. Pristavil pa je, da je našel povsod tudi veliko razočaranje nad našimi obljubami, ker nismo izpolnili tega, kar smo obljubovali, zlasti kar se tiče orožja in municije.

Mr. Willkie je zlasti poudarjal in to je značilno za demokracije, ki delajo na načrtih za povojni svetovni mir, namreč, da je v delu ogromen svetovni proces, katerega ne bo mogla nobena sila ustaviti. "Možje in žene širom sveta so na pohodu, fizično, intelektualno in duhovno," je rekel Willkie. "Po stoletjih ignorance in ravnodušnosti, je milijone narodov v vzhodni Evropi in Aziji odprlo knjige. Ti narodi so spoznali, da na svetu ni več prostora za imperalizem v družbi narodov."

Mr. Willkie je poudarjal, da je treba modrih državnikov, ki se bodo znali orientirati v tej novi situaciji ter se ji prilagoditi mesto, da bi jo enostavno prezrli. Pokazal je na naše napake, ki smo jih delali v preteklosti in za zgled povedal, da je imela naša dežela nekje na vzhodu svojega zastopnika dvajset let, pa se temu zastopniku vseh dvajset let ni zdelo vredno, da bi se bil naučil jezika dotičnega naroda, pri katerem je zastopal Zed. države.

Končno je poudarjal, da je opazil na svojem potovanju po vzhodu, da je prišel konec kolonialnemu imperalizmu (s tem je mislil angleški imperalizem) in na njegovo mesto stopajo neodvisne dežele in države.

Svet po tej vojni bo povsem nekaj drugega in naši državniki oziroma naši državni voditelji bodo storili pametno, če usmerijo našo državno politiko v tem pravcu že sedaj.

Kadar je volivec avtomat

Kaj se lahko zgodi, ako državlan voli tako, kot mu naročajo politični bossi, kaže naslednji slučaj. Župan mesta Milton v državi Washington, je sklenil, da bo pokazal državlanom, kako malo vedo, kaj volijo. Šel je in dal svoji mudi imi Boston Curtis. Potem je dobil na petico potrebne podpise in petico vložil pri volivnem odboru. Mula Boston Curtis je postala kandidat za mestno zbornico.

In zgodilo se je, kakor je pričakoval vseh muh poln župan, mula je bila izvoljena v mestno zbornico. Razumljivo je, da je bil po mestu velik smeh na račun volivcev.

Vidite, kako je važno, da veste za koga volite, ali da vsaj poslušate one, ki vam priporočajo zanesljive kandidate. Tako priporočilo vam bodo dali pa samo tisti, ki od izida volitev ne bodo imeli lastnih koristi.

BESEDA IZ NARODA

Pred koncertom "Čričkov"

Ni dolga doba deset let, a za mladinski pevski zbor na tujih tleh pa že nekaj šteje. Kako je bil naš mladinski zbor ustanovljen, sem že večkrat pisal. "Slovenska šola" je bilo prvo ime zbora. V tej šoli je učil slovensko pokojni Father Kužnik, kadar je bil doma, potem Tone Rozman, sedaj pa jih že zadnjih sedem let vodi naš dobro poznani slovenski pesnik v Ameriki, g. Ivan Zorman. Včasih se kar čudim njegovi potrpežljivosti in velikodušju.

Zakaj to trdim, imam sam nekaj izkušenj, ker sem bil na vajah že nešteto krat in kdor pozna današnji mladi rod in kdor ima kaj opraviti z vzgojo, mora imeti veliko in plemenito srce. Koliko pesmic so ti naši mali pevci že zapeli, vam točnega števila ne morem povedati, vem pa da je število že blizu dve sto in to je dosti. Nekateri so se tem mladim pevčevom smejali, češ, otroke slišim vsak dan, taka čast slovenski pesmi itd.

Kaj so se naučili ti naši pevci in pevke, s tem mislim vse tiste, ki so bili pri zboru in od katerih so danes nekateri že pri vojaki, drugi so že poročeni, možje in žene, naj vam navedem samo en slučaj in to je pri nas doma. Naš France ali moj sin je bil tudi član tega zbora. Oj, kako je nagajal na vajah, to ve najbolje naš pevovodja in tisti, ki so bili z njim na vajah kot reditelji. Danes je vojak in piše domov v čisti slovensčini, kot bi hodil v šolo tam kje v Žužemberku ali v Ljubljani in tega se je naučil samo pri zboru "Črički."

Kako pa kaj vaši sinovi pišejo domov, ali moreta ti oče in mati čitati kar vam piše sin? Mislim da ne in tudi vem da ne. Včasih ste se smejali tem slovenskim ustanovam mladinskih zborov. Toda ni še prepozno, saj imate doma še kaj takega drobiža, katerega duša je dostopna za učenje, ali več kaj bo danes dvajset let? Kje bo takrat Tvoj sin? Morda ga bo zanesla u s o d a d a l e č, d a l e č p r o č v d a l j n o R u s i j o i n č e n e b o z n a l n i č d r u g e g a k o t t i s t o k a r s e b o n a u č i l v t u k a j n j i š o l i, s i n e b o z n a l n i t i k r u h a k u p i t i.

Naš zbor ima svoje pevske vaje vsak ponedeljek popoldne ob štirih. Zato pa apeliraj na vas cenjeni rojaki in rojakinje, pustite svoje male k našemu mladinskemu pevskemu zboru, kajti zato ne bo nikdar žal ne vam in ne vašim otrokom.

Sedaj pa pojdim malo na koncert. Vsi vojaki, ki bodo doma 15. novembra, so vstopnine prosti h koncertu "Čričkov," kakor tudi zvečer na slovo. Na ta večer bo igral kot v ples naš priljubljeni Eddie Zabukovec, kajti par dni pozneje odide tudi on k naši mornarici, torej v službo Strica Sama.

Koncert se vrši ob štirih popoldne in zvečer pa bo ples, za katerega bo igral prej omenjeni. Kaj in kako bodo peli naši mali pevci in pevke, boste pa sami najbolje presodili, če se boste udeležili tega koncerta. Že nešteto pesmic sem že slišal, a ene pa vendar še nisem slišal, da bi jo bil kateri naših zborov tukaj kdaj zapel in to je štajerska narodna "Kdo bi zmiraj tužen bil . . .", ki se mi že besedi- lo tako dopade, da vam ga pri- našam v naslednjem.

Zložil jo je Dragotin Ripšl. Ta gospod je bil sprva vojni kurat, potem župnik v Loku pri Zidanem mostu. Nekateri njegovi farani niso bili zadovoljni z njim in so ga tožili škofu Slomšku: 1. da je veseljak, ki vedno poje; 2. da rad pije — in 3. da ga nikoli ni doma. Škof Slomšek je tožbo prebral in vprašal kanonike za nasvet:

kaj bi napravili z veselim župnikom Ripšlom. Gospodje kanoniki so premišljevali in so dejali: "Bodo že Prevzvišeni sami najbolje ukrenili." Slomšek pa je poslal tožbo župniku Ripšlu v Loko, češ, naj se zagovarja. Ta pa je odgovoril in se opravičil s pesmijo:

1. Da je veseljak!

Kdo bi zmirom tužen bil?
To ne more biti.
Bog je pamet mi delil,
tužnost razpodi.
Pride čas, da se solzim,
rajši pa se veselim.
Kakor znam, si kratkim čas;
kaj to mika vas?

Kdo bi zmirom bil vesel?

To ne more biti.
Ko bi tudi zmirom pel,
žalost mora priti;
en čas voljno potrpi,
preveč pa se ne solzim,
iščem spet si kratek čas;
kaj to mika vas?

2. Da rad pije!

Kdo bi zmirom vodo pil??
To ne more biti.
Zdravje lahko bi zapil,
znal bi oslabiti.
Grešni svet je utonil,
vodo nam je pokazil,
torej se mi gabi včas;
kaj to mika vas?

Kdo bi zmirom vince pil?

To ne more biti!
Bog je vinčice delil,
zdravje nam trditi.
Če ga piješ pametno,
zdravje ohranilo bo.
Jaz pa tudi pijem včas,
kaj to mika vas?

3. Da ga nikoli ni doma!

Kdo bi zmirom bil doma?
To ne more biti.
Želja moj'ga je srea,
med prijatelj'je iti.
Nič doma ne zamudim,
tud' krivice ne storim,
iščem v tušč'ni kratek čas,
kaj to mika vas?

Zmirom tud' ne grem okol',

to ne more biti.
Dela imam doma dovolj,
moram ga storiti.
Mirno delam, kadar je,
prej dovršim zvesto vse,
potlej iščem kratek čas;
kaj to mika vas??

In na koncu nauk za sodnike
in tožnike:

Vse na zemlji se zmeni.
To že mora biti.
Božja volja to stori,
glasno nas učiti:
da bo prišla temna noč,
nam več delat' ne bo moč,
pride večnost, mine čas:
To naj mika vas!

Ko je dobil tak odgovor, ga je škof Slomšek pokazal kanonikom in jih vprašal za nasvet: kaj storiti z župnikom Ripšlom. Gospodje kanoniki so premišljevali in so dejali: "Bodo že Prevzvišeni sami najbolje ukrenili." Slomšek je hodil po svojih sobah gori in doli, v rokah pa držal Ripšlov odgovor. "Dolgo je hodil gori in doli, pa je pred harmonijem obstal, za harmonij sedel, s prsti sem in tja poskušal — pa zaigral melodijo na Ripšlovo pesem, sekirice napisal in svoje sekirice in Ripšlovo pesem zavil in poslal Ripšlu.

Še tisto leto je bila birma v neki župniji blizu Loke. Kakor po navadi, je bila zvečer pod okno in zapel z njimi svoj po škofovem napevu:

Kdo bi zmirom tužen bil . . .
Ko je Slomšek drugi dan sprejemal duhovnike, je dejal Ripšlu:

"Domine paroche, bene fecisti." ("Gospod župnik, dobro ste naredili!")

Ripšl pa je dejal:
"Episcopo, melius fecisti!"
("Gospod škof, vi ste bolj naredili!")

Taka je zgodba o tej pesmi, ki jo pojo po štajerskih zidanih, ko jesen zori in kupa med prijatelji kroži.

Torej, znanci in prijatelji mladinskega zbora, pridite v nedeljo 15. novembra popoldne ob štirih v Slovenski narodni dom na 80. cesti, kjer bo imel omenjeni dan naš mladinski zbor "Črički" svoj koncert. Pridite in razveselite se med našo mladino, kajti povem vam, da vam ne bo žal. Vas pevsko pozdravljam za pevski zbor "Črički."

France iz doline.

Louis Adamič:

Janezek

Pred desetimi leti sva bila z ženo v Jugoslaviji. Poleti sva bivala nekaj časa ob Bohinjskem jezeru, v prekrasem kraju najsevernejšega dela moje rojstne Slovenije. Hodila sva na dolge izlete po planinskih stezah. In nekega dne sva prišla do ozkega prelaza med dvema vrhovoma. Pot je vodila v dolino, ki je ležala tako vabljivo pred nama, da sva se napolnila po stezi navzdol in dospela do vasi Dražgoše.

Dražgoše so ena izmed večjih slovenskih vasi: nekako osemdeset hiš s približno štiridesetimi prebivalci. Staro naselje. Vaščan, ki sem z njim začel pogovor, naju je ponosen peljal v cerkev, da nama je pokazal zlate baročne oltarje z letnico 1658.

Večina vaščanov je bila revnih, toliko, da so se preživljali. Toda vas je izgledala zelo ljubezno. Na vseh oknih so rastle rože v lončkih, največ rožmarin in nageljni. Tudi najrevnejša kočica ni bila brez njih. Kosilo v vaški gostilni je bilo dobro. In vsi vaščani, ki sva prišla z njimi v dotiko, so bili nekako prijetno vznemirjeni, ker sva bila Amerikanca. Govoril sem z Dražgošani, ki so imeli svoje v Clevelandu, blizu Pittsburgha in na Iron Rangi v Minnesoti.

Najlepše trenutke svojega izleta v Dražgoše pa sva doživela, ko sva se poslavljala od vasi. Po poti sva srečala majhnega fantka, ki je stopil pred naju, pogledal kvišku in se nasmejal. Star okoli štirih let, čvrst, rdečih lic, s šopom svetlih las, je bil živa podoba zdravlja. Obleden je bil v srcajo iz domačega platna, ki je bila zjutraj čista, tisti hip pa ne več. Hlače so bile zavahane in so mu segale ravno do pod kolen. S svojimi bosimi nogami je grebel po globokem cestnem prahu.

"Isn't he wonderful!" je rekla Stella.

Deček ni razumel njenih besed, razumel pa je dobro, da sva ga vesela. Jamica v njegovih licih je trepetala.

"Kako ti je ime?" sem ga vprašal slovensko.

"Janezek," je odgovoril.

"Ja-ne-zek," je ponovila Stella počasi.

"To je isto kakor Johnny v Ameriki," sem ji povedal.

Deček naju je bil očitno že videl v vasi in je vedel, da sva Amerikanca.

"Moj stric Janez je v Ameriki," je rekel.

S Stello sva ga tiho gledala. Njegove velike modre oči so bile jasne kakor zrak in voda. Samo se mu je smejalo, samo zato, ker je bil živ in zdrav in vesel sebe in drugih.

Hitro je pogledal okoli sebe: ob cesti je rastle cvetlica. Sklonil se je ponjo, jo s svojimi okroglimi prstki naglo nekoli- ko obrisal prahu in jo ponudil Stelli, ki je bila ganjena skoraj do solz. Potem pa je v nenadni zadregi zaklical: "Zbogom —!" in odbežal.

V hotelu ob jezeru je Stella

postavila cvet v kozarec vode. Namenjena sva bila, da pojedeva še v Dražgoše. Pa nisva šla: različne zadeve so nanese tako, da je bilo najino bivanje v severni Sloveniji prekratko.

Stella je vzela cvetko iz vode in jo stisnila v knjigo. Še vedno jo ima. V teh desetih letih sva se mnogokrat spomnila srečanja z Janezkom in premišljevala, kaj je z njim. Stella je vedno računala: "Sedaj mora biti star šest let," — "sedaj jih mora biti osem," — "sedaj jih je deset," — "dvanajst" . . .

Spomladi l. 1941 so Nemci in Italijani pregazili Jugoslavijo. Razdelili so si jo med seboj in nekaj časa kasneje sem izvedel, da so Dražgoše pod nemškimi jarmom. Več mesecev kasneje sem po skrivnih potih začel dobivati poročila o tem, kaj se godi v moji stari domovini pod sovražnikovim gospodarstvom. Poročila o nasilju in uporih, o strahovladni in geriljskem junastvu.

Poročila, ki me dosežejo, navadno govore o dogodkih, ki so se vršili za dva meseca do enega leta nazaj. Med tistimi, ki so prišla pred kratkim, je bila tudi vest, da so Nemci pozimi razdejali Dražgoše.

Na starega leta dan, t. j. 31. dec. 1941, je prišla v vas večja četa geriljcev. Pribežali so pred strašnim mrazom s planin in se naselili po raznih vaških poslopjih. Zavzeli so na ta način vas in čeprav so se včasih dobro zavedali nevarnosti, so jim mnogi izmed njih pomagali.

Nemške čete so bile nastanjene okrog pet kilometrov proč. Devetega januarja, najbrž takoj, ko so izvedli za geriljce v vasi, so Nemci pričeli streljati s topovi na Dražgoše. Streljali so dva dni in so porušili tretjino hiš in gospodarskih poslopj.

Ko se je topovski napad začel, je mnogo ljudi bežalo, največ žene in otroci. Večina izmed njih, ki so zbežali ob začetku dražgoške tragedije, se je napotila proti planinam in zmrznila v visokem snegu. Spomladi, ko je kopnelo, so našli njih trupla. Tri majhne otroke so našli daleč proč od drugih, očitno so bežali posebej in zašli.

Večina ljudi pa je ostala, morda z mislijo, da bodo branili svoje domove.

V nedeljo, enajstega januarja, je nemška pehota s pomočjo tankov, oklopnih avtomobilov in težkega topniškega ognja izvedla celoten napad na Dražgoše. Geriljci so se borili, lokler so se mogli. Ubili in ranili so okrog sto Nemcev. Imeli pa so samo v najvišje ležečem delu vasi nekaj strojníc in morali so misliti na umik. Umikali so se, dokler niso morali zapustiti tudi najvišje ležečih hiš. Bežali so proti planini in z njimi vaščani, ki so se borili ob njihovi strani.

V vasi pa je ostalo še precej ljudi. Nemci so zbrali vse odrasle moške in vse dečke nad dvanajst let, jih gnali na župnijsko dvorišče in jih takoj postrelili.

Ženskam so Nemci ukazali, da morajo znesti iz hiš vse, kar ima kolikšak vrednosti. Vzeli so vse s seboj. Održali so zlate baročne oltarje s cerkvenih sten in odpeljali tud te. Živino so poklali in poklano naložili. Prazne hiše, skednje in kozolce so požgali.

Kdor je pokazal le najmanjše znamenje odpora, najsi bo ženska ali otrok, so ga takoj ustrelili. Vas je bila obkrožena od nemških čet in vsak poizkus bega je bil nemogoč.

Ženske in otroke so zgnali skupaj. Kaj se je z njimi zgodilo, poročilo ne pove, razum, da jih je nekaj našlo zavetje v okolici.

Poročilo ne pove natančnega števila mrtvih; samo na župnijskem dvorišču je bilo ustreljenih nad štirideset moških.

"Janezek!" je vzklikala Stella, ko sem ji povedal o tistem dnevu.

Poročila ne povedo imena onih, ki so morda še živi. Dva moreva izvedeti, kaj je zgodilo z Janezkom. Morda je zmrznil, ko je bežal z vrhovi v zasnežene planine. Ali . . .

(Dalje na 3 strani)

Fantje pri neki stotnjici so spomnili, da se jim godi isto na krivica, ker morajo zgodaj vstajati. Rekli so, da zjutraj raje malo dlje pošli, bi šli pa za to zvečer prej spat, pa bi se zvečer na strih glavie in so jo pogledali tako, da bodo uplatili mandanta s tem, da bodo kaj minut dlje ležali (ali namreč šteje vsaka minuta tisti zaležani čas pa dopolni s tem, da se ne bodo obledeli prvo vizito.

Navada je bila namreč, da so imeli fantje, ko je zatraženo budnico, 15 minut časa, da se oblekli, potem so morali pred barako v vrsto, da bi poveljnik na svoje oči pregledal, da so res vstali.

Ko je torej hornist z budnico, so fantje lepo obulj čevlje, oblekli sukno spodnjo obleko in drveli v vrsto. Ko si jih je poveljnik ogledal, jih je milostno odpustil, fantje so imeli potem nekaj časa, da so se doobražili. Ampak 13 minut tistega dne nega poležavanja so pa imeli.

Jej, kako so bili vsi važne pridobitve, pa samostojno ko časa, da jih je bistvo nikovo oko pogrnuto, ali nič rek, ampak sklenil, da jih bo pošteno izplačal.

Ko drugo jutro zopet na raji nad vse strog obraz, pa da "Slecite suknje!" O za božjih! Kaj bo pa zdeli fantje so vedeli, da bežati žel, klobase so pa klobase se pri vojakih včasih ne nejo na špase, pa so slekneje ter jih položili na tla, sen je bil pogled na dolgi čvrstih fantov, ki so stali na dvorišču v samih hlačah. Lahko si mislimo, kako počutili v mrzi jutranji.

Toda poveljnik je sklenil jim bo dal lekcijo, da si jim bo zapomnili na pamet in čel z njimi selcirati po vgor in dol, sem in tje, na pokonci. Na vse mile vije je gonil po dvorišču.

Da je bila pa mera naših fantov do vrha napredna, je pa postalo pozno, to stotnjico v gatah vse odšče. Od vsepovsod so vrstje skupaj in se čudili, tje letete razne nevsučne protiformam. Od vseh strani na račun naših polemizirani, da ti si niso mogli pomagati, piti so morali grenko kupašina do dna. Ko so bili v hani, da so jim viseli jezikolena, je šele poveljnik lastno ukazal: abtreti!

Fantje so se zagnali v tečajev, da so prišli isprej falotom, ki so se pasli na sramoti. To je bila fina zanje in od tistega časa so šli zjutraj na inspekcijo čeni, kakor se sika in vso so takoj, ko je zapela budnica, čeprav niso nikdar pozabili praviti nekaj krepkih na plju dišečih pripomb na hornista. Naj ga kolkja v hornista, ki nima zjutraj usmiljenosti, ki "b" radi še ležati vstati morajo," kot poje narodna pesem.

V. J. KRŽANOVSKA:

PAJČEVINA

IZ RUŠČINE PREVEDEL IVAN VOUK

Milica ni spala vso noč. Srečanje z grofom je prebudilo v njej preteklost in spomin ji je obujal mnoge prizore njih skupnega življenja od dneva poroke pa do one strašne noči, ko je odšla iz Korenice. V mračnem in hladnem grofovem pogledu je danes brala obtožbo in prezir. . . V bistvu ima tudi prav: pahnila ga je v samomir, zapustila umirajočega brez besede sočutja, nato pa se je omožila z drugim ter mu vzela celo otroka, do katerega ima iste pravice kakor ona.

Z nekim ogorčenjem je Milica preiščevala preteklo življenje in pretehtavala vzroke preloma s prvim možem. Seveda je imela pravico bežati pred žalitvami in sramotitvami; toda ali je bilo prav, da je dovela do obupa in celo do samomora človeka, ki mu je pred Bogom prisegla ljubezen do groba? . . .

Toda ta očitana njene vesti so se potopila v nekem nejasnem občutku užaljenosti. Ves ta čas si ga je predstavljala kot nesrečnega človeka, zlomljenega zaradi ločitve od ljubljene ženske, ki je ravnodušen do vsa, celo do otroka, in ki se je umaknil družbi. Toda ta, ki ga je danes videla, ni prav nič odgovarjal tem njenim predstavam. Grof je bil videti miren, čvrst in odločen kakor prej. Postal je celo lepši in njegovo ponosno držanje ni izdajalo človeka s pokvarjenim življenjem. In spomnila se je, da je sama pobledela in shušala v tem času, a grof si morda predstavlja, da je nesrečna z Rostislavom. Zadnja domneva jo je tako vznemirila, da ni zaspala do svita; pa tudi v snu so jo vznemirjala protislovna čustva, ko je nanovo doživljala spór z grofom.

Naslednjega jutra je prinesel sel v vilo velik kovčeg z igračami za malega grofa in pisno naslovljeno na Kiti, ki ga je ta dala Milici, ko ga je prebrala.

Draga Kiti, — je pisal Berenkla. — Spominjajoč se vašega prijateljstva, ki ste mi ga vedno izkazovali, se tudi danes obračam do vas z dvema prošnjama. Prvič, da izročite priložene igrače mojemu sinu; drugič, pa izprosimo dovoljenje, da bi otrok bil vsak dan po eno uro pri meni. Ker nas je usoda tu združila, tedaj smatram, da imam pravico do sinove družbe; gospa Kromska pa bo gotovo toliko pravična, da mi ne odreče te skromne želje po

vsem zlu, ki mi ga je prizadejala.

Milica je molče prebrala pismo.

—Grofova zahteva se mi zdi pravična, — je rekla po kratkem premisleku. — Toda s kom naj pošljem otroka? Z ono lahkomišelnostjo m'le Terezo? Tega ne maram.

— Ah, Bože moj! Sama poneseš Jurija tja. Ti boš vsaj mirna, jaz pa obiščem istočasno uboga strica Zigrfida; gotovo mu noge nič več ne služijo, če ga morajo voziti. Takoj napišem nekaj besed Egonu, da zve, kdaj bo doma.

Milica je s posebno pažnjo oblekla sina in ob dveh se je Kiti odpravila z Jurijem, toda brez pestunje v vilo, kjer sta živela grofa; deček je vlekkel sabo majhni bicikelj, ki ga je zjutraj prejel in od katerega se ni hotel na noben način ločiti.

Vila grofa Berenkla je stala tik parka. V zagrajenem vrtu je hodil Egon gori in doli s tako nestrpnostjo, kakor da čaka ljubavnega sestanka. Komaj so prišli gostje, je vzel Jurija v naročje in ga nesel na teraso, kjer je bila pripravlje-

na kava, pirožki in slaščice. Vsi so sedli za mizo in grof je goreče zahvaljeval Kiti, da je izpolnila njegovo prošnjo. Toda vso pozornost je posvetil otroku. Njegova običajna zdržnost se je umaknila nežni ljubezni: ni se mogel nagledati otroka, poljubljal je malčka, ki je slastno segel po sladčicah in z napihnjenimi lici žviljal sladko jed.

— Deček je izredno vam podoben, Egon, — je rekla Kiti z usmevom.

— Da, tudi oče pravi, da mi je Jurij podoben. To je za otrokovo starost nekaj izrednega. Bržkone je ta okolnost neprijetna gospe Kromski, zato se ne bo težko ločila od njega.

— Kaj govorite, Egon! Jaz sem celo uverjena, da bi Milica ne preživela ločitve od otroka, tako obožuje Jurija, porednež pa to ve, zato je strahuje mater. Res pa je, da bi jo bil ta medvedič skoraj drago stal; malo je manjkalo, da ni umrla zaradi njega.

Grofovo obličje je narahlo zardelo, sklonil se je k otroku, ki se je v tem trenutku lotil torte, ter ga vprašal:

— Ali veš, kako ti je ime?

— Da, Jurij, grof plemeniti Berenkla. — je resno odgovoril deček. Kdo pa si ti? — je vprašal on ter pogledal grofa s svojimi višnjevim očmi.

— Jaz sem tvoj papa. Pravi mi papa.

— Ti si papa? To je tisti drugi papa, ki potuje, kakor pravi njanja. Ah, kako sem ve-

sel, da si se vrnil in mi prinesel darove.

Jurij je objel z rokami očevov vrat in ga glasno poljublil.

— Zdaj pa pusti me; sem že pojedel in rad bi se igral s psom. Daj mi biškotov in gnjati, da pogostim Vara.

Ko je prejel, kar je prosil, in dobil dovoljenje igrati se s psom po stopnicah navzdol. Kiti in grof sta ostala sama.

— Kiti, ali mi obljubite kot sorodnica in prijateljica da ostane najin pogovor med nama? — jo je nenadoma vprašal grof ter znižal glas.

— Dam vam svojo besedo, le odkrito govorite, je odgovorila Kiti in mu podala roko.

— Povejte mi, zakaj je Milica tako blede? Kaj je vzrok, da je izginila prejšnja barva njenih lic, in če je našla z drugim srečo, katere ji jaz nisem mogel dati? . . .

Stisnil je roko svoji sobesednici, tako da je zaboletlo, a iz njegovega glasu je zvenela taka duševna muka, da se je Kiti zdrznila in globoko obžalovala grofa.

— Dragi Egon, odgovorim vam popolnoma odkritosrčno, — je rekla s sočutjem. — Milica je srečna. Rostislav jo obožuje in ji vnaprej izpolni najmanjšo željo, tudi ona ga ljubi in med obema vlada popolno soglasje. Vendar pa so nekatere okolnosti, ki motijo popolno Miličino srečo; vključ moči svojih dražesti je v neki točki docela brezsilna: Kromski se trdovratno upira zapu-

stiti svoje sedanje mesto.

In Kiti mu je vk ratkih besedah povedala neprijetnosti, ki jih je Milica tam doživela, opisala Rostislavovo borbo proti zlorabam grabežljive uprave in končno je povedala, kako so skušali razrušiti hišo, kjer so Kromski prebivali.

— Tako živi Milica v neprestani živni napetosti, trepeče za moža, kadarkoli je iz doma, in nikdar ne ve, če ga bo videla še živega, ali pa živi v pričakovanju, da ji ga pripeljejo pokvečenega ali mrtvega domov. Tako življenje seveda kvarno vpliva na Miličino zdravje. Milica je večkrat prosila Rostislava, naj se odpove službi, toda on neče nič slišati o tem in vedno pravi, da le strahopetec zapušča svojo postojanko v nevarnih časih; on pravi, da ostane in izpolni svojo dolžnost, naj se zgodi karkoli. Je že tako, da igra politika v Miličinem življenju vlogo podvodne kleči. In baš ta rodoljubni konflikt je vzrok Miličini boleznini in blehosti, — je odgovorila Kiti in vzdihnila.

Tedaj se je pojavil stari grof, ki je vstal in pogovor se je končal. Najprej so govorili o njegovi boleznini, nato pa se je stari bavitel z Jurijem, ki se je zelo čudil, da ima celo deda.

Tako se je obisk raztegnil na poldrugo uro, zato se je Kiti poslovila ter obljubila, da se vrne naslednji dan.

Grof Egon jo je spremlil. Ko so prišli mimo fotografa, je prosil Kiti, naj dovoli napravi-

ti nekaj posnetkov Jurija. Dal je posneti Jurija v raznih pozah in v dveh slikah sebe z njim vred; na eni je držal sina na kolenih, na drugi ga je imel v naročju.

— Tako bom imel pri sebi vsaj podobo svojega otroka in pogled nanj me bo tolažil, ko bom sam, — je rekel grof, ko so šli iz ateljeja.

— Vi bi bili mogli imeti že davno njegovo sliko in Milico je celo užalila vaša brezbriznost za sina, — je odgovorila Kiti.

— Če je kdo upravičen biti užaljen, tedaj sem to jaz in gospa Kromska je bila dolžna poslati mi sliko mojega otroka. Toda njeno sovraštvo je ne-

usahljivo, — je odgovoril grof in namršil obrvi.

Od takrat je Kiti vsak dan prebrala uro ali dve pri Boleklavu; Milica je v tem času samo enkrat videla Egonu in to samo od daleč. On se je izogibal.

Moževo pismo jo je ponosno lo. Rostislav je odobravalo namen ne bežati.

— Ne bi bilo umestno bežati pred tem človekom, a v njegovih kopalniščih sme vsakdo videti grofova želja videti Jurija je tako naravna in upravičena, da mu tega nihče ne more odreči, — je pojasnil Kromski.

(Dalje prihodnjije)

Save This Radio Schedule . . .

Friday, Oct. 30—WGAR, 6:05-6:10 p.m.
Friday, Oct. 30—WHK, 6:25-6:30 p.m.
Sunday, Nov. 1—WGAR, Nationality Hours
Monday, Nov. 2—WTAM, 7:30-7:45 p.m.
Monday, Nov. 2—WGAR, 6:05-6:10 p.m.
Monday, Nov. 2—WHK, 6:25-6:30 p.m.

Mrs. Bolton

Re-elect FRANCES P. BOLTON YOUR CONGRESSMAN

Bolton for Congress Committee. F. N. Horn, Secy., Hanna

Wm. J. Rogers za kongres

V 21. OKRAJU

Zavežujem se, da bom dal predsedniku Rooseveltu popolno podporo za zmago. Imamo tudi načrt za povojno rekonstrukcijo in za probleme, ki se bodo pojavili po vojni.

NAZNANILO IN ZAHVALA

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da smo za vedno izgubili najdražjo mamo, ki so izdihnil svojo blago dušo naša preljubljena in nikdar pozabljena mati

Margaret Skufca

ROJENA STERLE

ki so prevedeni s svetimi zakramenti na domu za vedno v Bogu zaspali dne 27. septembra 1942.

Po opravljeni pogrebni sveti maši v cerkvi sv. Vida so bili položeni k večnem počitku dne 30. septembra 1942 na Calvary kopališče.

Tem potom se želimo prisrčno zahvaliti Monsignor Rt. Rev. B. J. Fonikvarju za podeljene svete zakramente, za spremstvo iz Egrebne obrede.

V dolžnost si štejejo, da se prisrčno zahvalimo vsem, ki so nam bili v tolažbo in pomoč ter nam kaj dobrega storili na en način ali drugi v teh najbolj žalostnih dnevih. Ravno tako tudi prisrčna hvala vsem, ki so jih prišli pokropiti, vsem, ki so dali in molili ter se udeležili svete maše in pogreba.

Prisrčno se zahvalujemo vsem, ki so v blag spomin pokopali položili krasne vence ob krsti ter vsem, ki so darovali za svete maše za dušo pokojne, kakor tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Nadalje se tudi želimo iskreno zahvaliti članicam društva Sv. Ane št. 4 S. D. Z., ki so se udeležile skupne molitve ob krsti pokojne in za lepo udeležbo pri pogrebu. Posebno se želimo tudi iskreno zahvaliti članicam, ki so nosile krsto ter jih spremljele in položile k večnem počitku.

Ravno tako tudi iskrena hvala vsem, ki so poslali sočasne karte ali pisma.

Prisrčno zahvalo želimo izreči pogrebnemu zavodu Zakrajsek Funeral Home za vso prijazno postrežbo in za lepo urejeni pogreb.

Preljubljena in nikdar pozabljena draga mati, morali ste nas zapustiti ker božja volja je bila, da se je dokončalo Vaše trpljenje in v globoki žalosti pošljamo sedaj prošnjo k Bogu, da naj Vam podeli večni mir in zaslužen počitek. Ostali nam boste za vedno v sladkem spominu in večna luč naj Vam sveti.

Zalujoči ostali:
JAMES MAVKO in AUGUST SKUFCA, sinova.
MARGARET poročena Szymanski in VICTORIA poročena Manno, hčeri.

Cleveland, O., 29. Okt. 1942.

LETOŠNJO ZIMO BO VAŠ AVTOMOBIL BOLJ TEŽKO POGNATI

ZATO KER JE ŽE BOLJ STAR

ZATO KER MANJ VOŽNJE POMENI BOLJ SLABO BATERIJO

ampak . . .

STANDARD OIL VAM ŠE VEDNO JAMČI, DA GA BOSTE VSIKDAR POGNALI - TEKOM CELE ZIME!

VAM SE ŠE VEDNO NUDI PROSTA GARANCIJA - ČE SE DRŽITE NAVADNIH ZIMSKIH PREVIDNOSTIH!

V AŠ AVTOMOBIL bo eno leto starejši—torej ga bo bolj težko pogoniti. Celotni novi avtomobil z novimi baterijami bodo povzročali bolj naglo sproženje, vsled manjše vožnje. Vsled tega novega dragega čina, Standard gazolin ŠE VEDNO pravi—"Začnite, ali mi plačamo!" Amerika ne znore začeti kake pogreške—VI tudi istih ne zmorete—ker je treba izvršiti tako ogromno delo za vojno. Zato zopet to zimo ponavljamo našo prosto začetno zimsko garancijo—NE DA BI MENJALI KAKO BESEDO! Dobite torej to dragoceno prosto protekcijo ZGODAJ. Dobili boste ZASTONI pisмено SOHIO pogonsko garancijo, ako rabite: 1. SOHIO zimski gazolin; 2. SOHIO zimsko motorno olje; 3. SOHIO zimsko "gear" olje; 4. Baterije bodo pregledane do točke 1.250. Potem pa, če bi slučajno Vaš motor ne deloval pravilno, Standard Oil kompanija bo plačala račun v garaži za popravo.

THE STANDARD OIL COMPANY (OHIO)
An Ohio Company . . . Serving Ohio People

SOHIO ŠE VEDNO PRAVI:—"ZAČNITE - ALI PA MI PLAČAMO"

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI PRELJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

Frank Globokar

ki je za vedno zatisnil svoje trudne oči dne 29. oktobra, 1940.

Že dve leti sta sedaj potekli, kar Bog poklical Te je k sebi; pozabili Te nikdar ne bomo, spomin v srcu je ostal.

Počivaj mirno, ljubi oče, kjer ni trpljenja, ne skrbi, počivaj dragi moj soprog in prost ljubega Boga za nas.

Zalujoči ostali:

ROSE GLOBOKAR, soproga.
PAULINE in NELLIE, poročena KUŽNIK, hčeri.
PHILLIP, sin.
STANLEY, zet.

Cleveland, O., 29. oktobra, 1942

